

Nummer Toegang: 1.10.05.01

Archief van Hendrik Becker

Y.M. Sitompul

Nationaal Archief, Den Haag © 1983

This inventory is written in Dutch

INHOUDSOPGAVE

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF INHOUD EN STRUCTUUR VAN HET ARCHIEF	5
Aanwijzingen voor de gebruiker	7
Openbaarheidsbeperkingen	7
Materiële beperkingen	7
Aanvraaginstructie	7
Citeerinstructie	7
Volledig	7
Verkort:	7
Geschiedenis van de archiefvormer	9
Biografische gegevens over Hendrik Becker	9
VOC op Ceylon	9
Functies bij de Compagnie op Ceylon	10
Hendrik Becker en Ceylon	11
Geschiedenis van het archiefbeheer	11
Inhoud en structuur van het archief	13
Ordering van het archief	13
.....	15
A Uitgaande brieven	16
1 naar Batavia	16
2 Naar Ceylon en onderhorigheden	16
3 Naar Nederland	16
B Ingekomen brieven	17
1 Uit Batavia	17
2 Uit Ceylon	17
3 Uit Nederland	18
C Diverse stukken betreffende bijzondere onderwerpen	19
1 Benoeming en ontslag	19
2 Seminaria	19
3 Bestuur en rechtspraak op Ceylon	20
4 Bevel over de retourvloot	20
5 Varia	20

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF**Naam archiefblok**

Collectie Hendrik Becker

Periode

1687 - 1728

Nummer archiefblok

1127

Omvang:

1,44 meter

Taal van het archiefmateriaal

Nederlands

Archiefbewaarplaats:

Nationaal Archief, Den Haag

Archiefvormers;

Hendrik Becker

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Bevat stukken afkomstig van Hendrik Becker, voornamelijk als gouverneur van Ceylon (1707 - 1716)

AANWIJZINGEN VOOR DE GEBRUIKER***OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN***

Geen

MATERIËLE BEPERKINGEN

Een enkel stuk kan in slechte staat verkeren, wat tot gevolg heeft dat het niet geraadpleegd kan worden. Een opgave van het inventarisnummer op deze plaats is nagelaten, aangezien de materiële staat en de bijbehorende reproductiemogelijkheden niet een permanente situatie vormen (restauratie, verfilming, etc.). Bij het aanvragen met de terminal krijgt u echter een mededeling terzake

AANVRAAGINSTRUCTIE

De originele archiefstukken, beschreven in deze inventaris, kunnen in de studiezaal van van het Nationaal Archief ter raadpleging worden aangevraagd met de aldaar aanwezige terminals. u kunt archiefstukken voor raadpleging op dezelfde dag aanvragen tot een uur vóór sluitingstijd. U kunt stukken ook reserveren voor een volgende dag.

Op zaterdag kunnen geen stukken voor dezelfde dag worden aangevraagd. Het reserveren van archiefstukken voor raadpleging op zaterdag is mogelijk tot vrijdag 13:00 uur.

Bij een aanvraag of reservering dient u de volgende gegevens aan de leveren:

1. uw bezoekersnummer,
2. het toegangsnummer van het archief [ook de puntjes overnemen], nl. 1.10.05.01
3. en het inventarisnummer, het oranje nummer voor de beschrijving van de archiefstukken

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het geraadpleegde archief tenminste eenmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met de verkorte aanhaling.

VOLLEDIG

Nationaal Archief, Den Haag, Collectie Hendrik Becker, nummer toegang 1.10.05.01, inventarisnummer

VERKORT:

NA, H. Becker, 1.10.05.01, inv.nr ...

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER***BIOGRAFISCHE GEGEVENS OVER HENDRIK BECKER***

Hendrik Becker werd op 3 augustus 1661 te Amsterdam geboren als zoon van Hendrik Becker (Raad en Schepen van de stad Amsterdam, bewindhebber van de WIC, reder ter walvisvangst) en Johanna Rombouts

Hij kwam in Indië in 1689 als kapitein van het schip de Voetboog van de kamer Amsterdam van de VOC. In 1690 werd hij aangesteld tot kapitein in het leger te Japara, de voornaamste vesting aan Java's Noordkust. Hij vertrok in 1692 naar Malabar, ook als kapitein en twee jaar later werd hij overgeplaatst naar Ceylon.

In 1703 werd hij tot fiscaal te Negapatnam benoemd, en werd Raad extra - ordinair van Indië in 1705.

Nadat C.J. Simon, gouverneur van Ceylon, verzoek om ontslag had ingediend, solliciteerde Becker in 1707 naar deze post. Hij werd door de Heren XVII benoemd, bleef gouverneur tot 1716 [2].

Hij kreeg bekendheid o.a. als stichter van het "Lepra Hospital" te Hendella. Op eigen verzoek werd hij op 10 juli 1716 ontslagen. Hierna werd hij commandeur van de retourvloot van negenentwintig schepen en koopwaar tot een waarde van meer dan zeven miljoen gulden en vertrok hij in 1717 naar Patria.

Hendrik Becker was gehuwd met Anna Catharina Collaert van Lijnden. Hij stierf kinderloos op 22 augustus 1722 te Amsterdam

VOC OP CEYLON

De vestiging van de Nederlandse Oost - Indische Compagnie in Ceylon duurde van 1640 tot 1796. Vóór deze periode (al vanaf 1601) waren er contacten van de Hollanders met de inlandse vorsten geweest.

Het eerste contact was gelegd door admiraal Joris van Spilbergen. Toen stond het grootste deel van Ceylon onder Portugese invloed. Portugezen hadden forten op Ceylon, onder andere Trincomalle en Batticalao. Ze hielden ook alle havens bezet.

In 1602 was er contact tussen Joris van Spilbergen en de inlandse Singalese vorsten, onder andere over de levering van peper en kaneel aan de Compagnie. In dit jaar werd een bondgenootschap gesloten tussen de Portugezen met de machthebbers te Candy, de koning van Senerat, Wiwala Pharma Suriya. Het kwam niet tot uitvoering in de praktijk.

Later, in 1612 probeerde de VOC in de persoon van Marcelis Boschouwer nogmaals tot een verdrag te komen. Langzamerhand kreeg de VOC vrijheid om handel te drijven in de havens Batticaloa en Trincomalle. Daardoor ontstond een conflict tussen de VOC en de Portugezen. De Compagnie kreeg echter wel steun van de vorsten van Ceylon, met wie verscheidene verdragen gesloten werden.

Op 15 maart 1638 vertrok Willem Jacobsz. Coster met zijn troepen naar Ceylon om

Batticaloa op de Portugezen te veroveren. In april 1638 viel Batticaloa in handen van de VOC, later volgde het fort Trincomalle. Het tractaat van Batticaloa van 23 mei 1638 vormde de basis voor de relaties tussen de Singalese vorsten en de VOC. Dit tractaat was door Raja Singha, keizer en koning van Ceylon en Candia en Adam Westerwolt commandeur van de Nederlandse zeemacht en door Willem Jacobsz. Coster, vice - commandeur ondertekend. Het bevatte 19 artikelen, waaronder bepalingen, dat de Raja Singha de Compagnie als zijn bondgenoot erkende; dat hij samen met de VOC het eiland Ceylon tegen de Portugezen zou beschermen, en er waren tevens bepalingen over de handel, forten, koopwaren, en over de verdere samenwerking tussen de VOC en Candy [3].

Omdat de Singalese troepen niet sterk genoeg waren om de forten Batticaloa en Trincomalle te verdedigen, plaatste de Compagnie ook troepen in deze forten.

In 1640 waren Negombo en Gale door Candyers en de VOC op de Portugezen veroverd. Kort daarna, in november 1640 heroverden de Portugezen deze twee forten.

Pas in 1644 was de VOC in staat om de forten onder leiding van Jan Matthijszoon definitief in handen te krijgen. Op 25 mei 1645 verklaarde Jan Thijs de oorlog aan de inlandse vorsten, omdat de inlandse troepen en de bevolking onder bevel van deze het land verwoestten. De Compagnie bezette hun gebied. De oorlog eindigde met het verdrag van 1649, dat een herziening op bepaalde punten inhield van het verdrag van 1638.

Augustus 1655 vertrok Gerard Hulft met een grote vloot naar Ceylon om het nog steeds Portugese Colombo aan te vallen. 12 mei 1656 viel Colombo in handen van de VOC. Kort daarna werden de eilanden Manaar en Jaffanapatnam en alle noordelijke gebieden onder leiding van Rijcklof van Goens veroverd. Door de bezetting van de kusten en havens op Ceylon, kon de VOC veel makkelijker handel drijven. De aanwezigheid van de VOC op Ceylon had vooral commerciële redenen. Kaneel, peper en ivoor waren de belangrijkste produkten van het eiland. Andere produkten voor de Europese markt waren katoen, noten, rijst, lijwatten en paarden.

FUNCTIES BIJ DE COMPAGNIE OP CEYLON

De bestuursinstellingen van de VOC in Azië waren ingewikkeld van opbouw. Het hoofdkantoor van de VOC was Batavia, daar zetelde de gouverneur - generaal als een soort onderkoning. Hij werd bijgestaan door de Raad van Indië.

In de belangrijkste gewesten, zoals ook Ceylon stond de gouverneur aan het hoofd. De gouverneur met zijn personeel was ondergeschikt aan de gouverneur - generaal in Batavia. Gouverneur - generaal en Raden stelden ook instructies op voor alle gewesten, de gouverneurs moesten regelmatig rapport uitbrengen over hun handelingen aan de gouverneur - generaal en Raden. De officiële titel van de gouverneur op Ceylon luidde "gouverneur en directeur van Ceylon". Hij had hiernaast de waardigheid van buitengewoon lid van de Raad van Indië.

De gouverneur werd terzijde gestaan door een politieke raad ("Raad van Politie") die uit acht leden bestond: dessave (hoofden van district) [4], soldijboekhouder, politieke secretaris,

-
3. J.E. Heeres, *Corpus diplomaticum - Neerlandico - Indicum I* ('s - Gravenhage, 1907)
 4. Dessave: *Singhalesch disava, ambtenaarstitel op Ceylon, oorspronkelijk voor gouverneur van den maharaja, later door de Compagnie overgenomen voor Europeesche hoofden van een district of dessavonye. Het woord is verwant met desa, dat in het Javaansch dorp, maar in het Sanskrit landstreek betekent*

eerste pakhuis - meester , fiscaal, negotieboekhouder.

Galle en Jaffanapatnam hadden ook een eigen commandeur met een Raad. Ze bestuurden hun gebied onder oppergezag van de gouverneur te Colombo.

De rechtspraak werd uitgeoefend door de Raad van Justitie. Deze raad zetelde in Colombo.

HENDRIK BECKER EN CEYLON

Hendrik Becker trad van 25 augustus 1707 tot 1716 op als gouverneur op Ceylon. Tijdens zijn bewind op Ceylon sloot hij overeenkomsten met de inlandse vorsten, onder andere met de heer van "Theuver" (een gebied aan de zuidpunt van India tegenover Ceylon, bij Madure). Over de uitoefening van zijn functie als gouverneur op Ceylon door Hendrik Becker wordt tegenstrijdig geoordeeld. Heel positief is Valentijn "Wat nu het bestier van den Heer Becker aangaat die behaagde de Heren XVII zodanig, dat zij zijn edele, drie jaren daarna af anno 1710, ordinaris Raad van India, hoedanig Zijn Ed. hier met veel lof tot anno 1716 geregeerd heeft" . Daarentegen had Becker verscheidene onenigheden met gouverneur - generaal en Raden die het lang met altijd met zijn optreden eens waren [6] . Het lijkt wel zeker dat Becker enig succes had, met de verbetering van de financiële positie van de Compagnie op Ceylon.

Zijn eigen visie geeft Hendrik Becker in de memorie van overgave aan zijn opvolger mr. Isaad Augustinus Rumpf [7] .

Het feit dat Hendrik Becker werd opgevolgd door zijn vijand, I.A. Rump, doet vermoeden dat het oordeel over zijn ambtsperiode bij zijn superieuren niet al te gunstig was

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief van Hendrik Becker bevat stukken uit de periode van 1708 tot 1728

Het kwam in drie gedeelten op het Algemeen Rijksarchief te 's - Gravenhage terecht. Het eerste gedeelte werd door mr. J.H.C. Cazius (raadsheer te 's - Hertogenbosch) op 29 januari 1879 geschonken, het tweede gedeelte werd door het Rijksarchief te Limburg overgedragen op 28 december 1904, omdat men daar van oordeel was dat dit archief niet in Maastricht thuis hoorde

Het is onbekend door wie de papieren van Hendrick Becker aan het Rijksarchief Limburg geschonken waren.

Het derde gedeelte werd door de heren J. Fabius te Baarn en J.J. Fabius te Utrecht geschonken in 1911.

Het archief van Becker was ondergebracht in de Aanwinstencollectie van de Eerste Afdeling nrs. 1879 A XVI; 1904 LV - G; 1911 XV - 32.

-
6. W.Fh. Coolhaas (ed.). *Generale missiven van gouverneur - generaal en Raden aan Heren XVII der VOC*, dl. VII ('s - Gravenhage, 1976)
 7. Memorie van overgave waarin een beknopte uiteenzetting voer de situatie ter plaatse, handel, de financiële toestand, maar ook contracten met andere Europese handelscompagnieën en met de inheemse bestuurders en bevolking, archief Becker, inv.nrs. 39 - 41

INHOUD EN STRUCTUUR VAN HET ARCHIEF***ORDENING VAN HET ARCHIEF***

Zoals bij een dergelijke verzameling gebruikelijk, gaat het om een fragmentarisch geheel. Een deel van de stukken kan men als origineel of als afschrift ook in het archief van de VOC vinden.

Bij de ordening werden de bescheiden gesplitst in uitgaande stukken, ingekomen stukken en stuken betreffende bijzondere onderwerpen. Het archief bevat zowel ambtelijke als persoonlijke brieven. Een scheiding was moeilijk te maken, omdat in de briefwisseling het persoonlijk en het ambtelijke vermengd zijn. Een derde deel is gesplitst naar onderwerpen

A UITGAANDE BRIEVEN**I NAAR BATAVIA**

1 Aan Christoffel van Swoll, gouverneur - generaal te Batavia
1716, januari; 1716, maart 6; 1716, december 4; 1717,
maart 30 4 stukken

2 Aan een onbekende, buitgewoon lid van de Raad van Indië te Batavia
1716 november 5 1 stuk

2 NAAR CEYLON EN ONDERHORIGHEDEN

3 Aan Anthony Snaats, gezaghebber te Madure
1715 augustus 16 1 stuk

4 Aan de Politieke Raad te Gale
1715 juni 19 1 stuk

5 Aan een onbekende te Gale, klad
z.d. 1 stuk

3 NAAR NEDERLAND

6 - 9 Aan de Heren XVII te Amsterdam 4 banden

Deze stukken kan men tevens vinden in VOC inv.nr. 1837 fol. 1042 - 1045
(1713), inv.nr. 1850 fol. 133 - 152 (1714), inv.nr. 1878 fol. 175 - 232 (1716)

6 1713 december 14

7 , fragment

1714 december 14

8 , kopie

1714 december 14

9 1716 december 4

B INGEKOMEN BRIEVEN**1 UIT BATAVIA**

- 10** Van het departement van de Equipage te Batavia
1716 augustus 18 1 stuk
- 11** Van Jacob Faes, lid van de Raad van Indië te Batavia
1715 september 6; 1715 september 21; 1716
augustus 25 3 stukken
- 12** Van Theodorus de Haeze, lid van de Raad van Indië te Batavia
1713 september 18; 1715 mei 22; 1716 mei 4 1716
december 4 4 stukken
- 13** Van Joan van Hoorn, lid van de Raad van Indië te Batavia
1708 mei 14; 1708 augustus 31 2 stukken
- 14** Van Jacob van Loo, koopman te Batavia
1716 augustus 23 1 stuk
- 15** Van Willem van Outhoorn, lid van de Raad van Indië te Batavia
1716 augustus 31 1 stuk
- 16** Van Christoffel van Swoll, gouverneur - generaal te Batavia
1715 augustus 31; 1716 augustus 15 1716 september
15 3 stukken

2 UIT CEYLON

- 17** Van Nicolaas Johannes Agotha, predikant te Colombo
1715 augustus 2 1 stuk
- 18** Van Swen Anderson, commandeur te Colombo (1709), te Jaffanapatnam
(1716)
1709 oktober 24; 1716 oktober 8; 1716 oktober 21 3 stukken
- 19** Van W. Barsman, te Colombo
1716 april 29 1 stuk
- 20** Van Henry de Baussay, te Gale
1715 december 10; 1715 december 13 2 stukken
- 21** Van Engelbert Franciscus Le Boucq, predikant te Colombo
1716 september 23; 1716 december 6, met afschrift 3 stukken
- 22** Van Willem Konijn, predikant te Gale
1716 oktober 20 1 stuk
- 23** Van Arnold Mol, dessave te Gale
1716 oktober 20 1 stuk
- 24** Van Maria Moor, te Gale
1716 april 7 1 stuk

25	Van Mighiel Panneel, koopman te Jaffanapatnam 1715 november 22	1 stuk
26	Van Isaak Augustinus Rumpf, opperkoopman 1716 augustus 21	1 stuk
27	Van Thomas Jansen Vaas, te Colombo 1716 september 20	1 stuk
28	Van Salomo Verkelt, te Tutucorijn 1716 november 3	1 stuk
29	Van Jeremia van Vliet, koopman/dessave te Colombo 1718 november 15; 1719 september 2	2 stukken
30	Van Willem van Wijnbergen, onderkoopman te Gale 1715 september 16; 1716 maart 28; 1719 november 14	3 stukken
31	Van een onbekend persoon, fragment	1 stuk
32	Van een onbekend persoon, te Maoye 1715 januari 9	1 stuk
3 UIT NEDERLAND		
33	Van Isabella Sara Becker, zuster van Hendrik Becker, te Amsterdam 17161024	1 stuk
34	Van J. Geelvink - Becker, zuster van Hendrik Becker, te Amsterdam 1716 oktober 10	1 stuk
35	Hendrik Jacobi de Vos, te Middelburg 1716 februari 22	1 stuk

C DIVERSE STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN

1 *BENOEMING EN ONTSLAG*

- 36** Extract van een circulaire missive van de Heren XVII aan de gouverneur van Ceylon en alle koloniën in Azië, in verband met een verzoek van Hendrik Becker als gouverneur van Ceylon ontslagen te worden
1711 1 stuk
- 37** Uittreksel van een missive van de Heren XVII aan de gouverneur - generaal betreffende het eervol ontslag verleend aan Hendrik Becker, en betreffende Nederlandse handel en bestuur op Ceylon
1715 juli 9 | 1715 september 28 2 stukken
- 38** Concept van een instructie afgegeven door gouverneur Hendrik Becker te Colombo aan de koopman Jan Idima
1716 1 stuk
- 39 - 41** Memorie van overgave, opgemaakt door Hendrik Becker, gouverneur van Ceylon, voor zijn opvolger Isaac Augustinus Rumpf
1716 3 banden
Dit stuk bevindt zich ook in VOC inv.nr. 1878, fol. 237 - 375
- 39** Concept
- 40** Minuut
- 41** Fragment

2 *SEMINARIA*

- 42** Verslagen van de ondervraging van Willem Modedoor gouverneur Hendrik Becker in verband met de schoolmeester van het Seminarium, Nicolaas Boeckhakker
1716 april 29; 1716 mei 1 2 stukken
- 43** Akte van getuigenis ten overstaan van: Barent Gaste, Joan Godliefvlsen Stoote, Jodocus Wilhelm Hiltebrand, Isaac A. Rumpf, Joan Beekman, Pieter van d'Rivière, Daniel Schorer, betreffende het gedrag van predikant en schoolmeester F.E. le Boucq, met bijgevoegd een zelfde verklaring afgelegd voor de Raad van Justitie te Colombo
1716 april; 1716 juli; 1716 september 11 stukken
- 44** Stukken betreffende twee kwekelingen van het Seminarie te Madure, in verband met daar voorgevallen onregelmatigheden
1716 mei 1 2 stukken
- 45** Concept van een uitgebreide versie van de instructie voor de Seminaria op Ceylon
1716 1 stukken

3 *BESTUUR EN RECHTSPRAAK OP CEYLON*

- 46** Verklaring door de Raad van Justitie te Ceylon afgelegd op verzoek van de opperkoopman Swen Anderson betreffende het proces van de moor Wawoepulletegen de inlandse geneesmeester Michiel Sonny Ondaatje
1710 maart 15 1 stuk
- 47** Extracten uit de criminele rol van de Raad van Justitie te Ceylon, betreffende het proces tegen twee inlanders Aboukeren Conetje Tambywegens diefstal met braak
1714 augustus 14 1 stuk
- 48** Stukken betreffende het geschil tussen Hendrik Becker, gouverneur van Ceylon met de raad extra - ordinaris van Indië en opperkoopman Isaac Augustinus Rumpf
1716 juni 10;1716 juni 11 1 stuk
- 49** Sententie van de Raad van Justitie te Ceylon tegen de voortvluchtige Domingo Fonceca, tolk in Punte Gale
1716 november 30 1 stuk

4 *BEVEL OVER DE RETOURVLOOT*

- 50** Instructie van gouverneur - generaal en raden te Batavia aan de raad ordinaris en voormalig gouverneur Hendrik Becker als admiraal en commandeur van de retourvloot
1716 oktober 30 1 stuk
- 51** Lijst van stukken overgestuurd van Batavia naar Nederland met de retourvloot onder commandeur Hendrick Becker
1716 oktober 30 1 stuk
- 52** Rapport van Hendrik Becker als admiraal van de retourvloot naar Nederland aan de Heren XVII, betreffende de toestand in Indië, fragment
1716 1 stuk
- 53** Journaal van Hendrik Becker gehouden als admiraal van de retourvloot op het schip Boekenrodevan Galenaar Texel
1716 december 12 - 1717 juli 29 1 band

5 *VARIA*

- 54** Secrete brief van gouverneur - generaal en raden te Batavia aan de gouverneur van Ceylon, Laurens Pijl, afschrift
1689 juni 22 1 stuk
- 55** Reglement van gouverneur - generaal en raden te Batavia betreffende het bevorderen van dienaren op de buitencomptoiren, afschrift
1699 december 7 1 deel
- 56** Rapport van Joannes van Steenland, voorheen extra - ordinaris raad van Indië aan de Heren XVII over zijn verrichtingen als bevelhebber van de retourvloot [1712 - 1713] 1 katern

-
- 57** Sententie van de Raad van Justitie te Malabartegen Jan Hoeckvan Straalsont, afschrift
1716 juni 4 1 stuk
- 58** Sententie van de Raad van Justitie te Cochintegen de inheemse koopman Jannoe Parboe, afschrift
1715 december 3 1 stuk
- 59** Vergelijking van lasten en winsten op Ceylon
1716 augustus 31 - 1717 augustus 31 2 stukken
- 60** "Dagregister der Indische Nouvelles"; aantekeningen van gebeurtenissen in Azië
1718 februari / 1719 oktober 1 band
- 61** Brieven ingekomen bij Hendrik Collaert van Lijndenen Hendrik Meyns, betreffende de nalatenschappen van Susanna Robertina en mevrouw De Famars(de weduwe van H. Becker, die later hertrouwde met mr. Nicolaas Philippe de Famars), met afschrift
1721 november 14; 1725 november 22;1728 november 25 4 stukken